

TALE

HVORDAN KAN VI LEVE, SOM OM KLODEN BETØD NOGET?

CECILIE RUBOW

I november 2022 få dage før folketingsvalget samlede Folkets Klimamarch omkring 50.000 deltagere ved Christiansborg Slotsplads. Tre år før havde antropolog Cecilie Rubow været en del af sikkerhedsteamet ved klimamarchen i forbindelse med et feltarbejde, der førte til bogen *Indendørsmenneskets natur*, udgivet ved Aarhus Universitetsforlag i 2022. Vi bringer her hendes tale fra Folkets Klimamarch 2022.

Så står vi her. Og jeg kan se, der kommer flere til. Vi står på en plads under et tårn med kobber, guld og kroner på. Hvor står vi også? Vi står på en plads, hvor der flere meter under vores fødder engang lå en lav holm uden for en lille by. For tusind år siden var øen her en lille, vindomsust strandholm med vilde planter som tiggerranunkel og gåsepotentil. Siden kom der lag af køkkenaffald til, og ovenpå ligger der, kan I forestille jer det, fundamentet til en borg, rester af flere sammenbrudte slotte, lag af brande og af andre tårne, der væltede, lag efter storme og genopbygninger. Under dette tårn, på denne omtumlede plads skal vi spørge: Hvordan vælger vi, hvad der virkelig betyder noget for os? Hvordan kan vi sætte spor, der betyder noget? Vi kan tage det lange lys på historien.

En tiggerranunkel er en halvgiftig plante med små, bleggule blomster. Gåsepotentillen er dybere gul og mere krybende med sine stængler, ligesom jordbær. Det er gamle planter, der kom til, da is og sten holdt op med at vælte rundt med Himmelbjerget og Valby Bakke, og kaskader af vand skar fjorde ud i en varmere verden.

Vi lever på en gammel jord. Nu ser vi igen ind i en *varmere verden*. Nu er vi i planternes situation på den lille holm. Omtumlede. Vi har lagt mange lag til historien. Nu skal vi spørge med store bogstaver: Hvordan lever vi, som om *klo-den betød noget for os*? For vi står her i de nye kaskaders tid. Under en fortættet himmel må vi bygge højere og højere og ved skybrud som her på øen lede det

videre og videre via vejriste og ingeniørkunstens underjordiske render. I 2011 stod seddelpressen, pengemaskinen, under vand i Nationalbanken, og vandet trængte ind på statsministerens kontor.

De skader *er* fikset for længst. Men skulle vi ikke også se til, at vandet ikke bliver *ved* med at stige – og ikke *ved* med at vælte ud af himlen på grund af os? Skulle vi ikke gå den tid i møde med kaskader af nye ideer? Ideer, valg og forestillinger, som har det lange lys på og store bogstaver. Forestillinger og tilvalg af nye fællesskaber, som ikke kun omslutter de nærmeste, men som vi strækker, som potentiller og jordbær, til det yderste.

Hvem kunne komme med i de lange stænglers fællesskaber? Hvad skal vi plante? Der er mange jordboere, vi kan række ud til. Mennesker og de hvirvelløse som sommerfuglene og regnormene. Orkanerne, bjergene og dem, der svømmer, og alle dem med vinger på. Tænker vi: Hvad laver de egentlig her? Hvad betyder de for kloden? Hvad med atmosfæren, hvad skulle den betyde? *Er* der andre svar end „Alt“? Med stort.

Ligesom vandet. Vandet, som engang var *natur*, men så blev til *miljø* og nu er *klima*, hvor det hele er blevet indviklet: Klima, fordi der er for *meget* vand. Holme og byer er oversvømmet på fremtidens kort. Klima, fordi der andre gange er for *lidt* vand. Floder svinder ind, og brande spreder sig. Klima, fordi der er *forkert* vand i hele vores rodede strikketøj af rørledninger, bassiner, dræn og faskiner – under vores fødder, gennem vores hjem. Vand, der løber, bølger, stiger op, som fordamper som flystriber på himlen. Vand, der skyller gennem vores kroppe, som var de enge og øer og planter. Omtumlet vand.

Hvordan kan vi finde ud af, hvad der betyder noget? Jeg vil svare:

Ét: Lad os gå ud til verdenshavet, som har guld på til morgen og aften og sølv til middag. Lad os gå ud på stranden, til kanten af havnekajen, sid ned på en holm eller en bakke. Se horisonten, se det levende lys, mærk vinden, og flyd ud, og sig mig, hvor vi er: Jeg siger: Vi er i ursuppen, ved kanten af universet, i molekylernes dans, i elementernes magiske åndedræt. Hvad betyder det for os?

To: Lad os så kigge ned under overfladen. Og se, at torsken er væk og krabberne kongerne af dyndet. Kronen *smidt* i mudderet. Hvad betyder det?

Tre: Lad os så gå op i tårnet, op under kuglerne af guld, de små sole. Vi kan se dem deroppe. Ser det deroppefra ud, som om kloden betyder andet end alt?

Vi kan se langt, vi kan sætte nye spor. Vi kan: plante ålegræs til nye stimer af torsk, give havet åndedrættet tilbage, vi kan så nye planetære utopier! Vi kan vælge en fremtid, hvor det at gøre grønt gør en forskel.

De gamle slottes kakkellovnene slap brande løs. Slotte sank i det grus, vi står ovenpå. Nu skal vi stoppe andre brande. Vi skal give kloden kronen på. Derfor skal vi gå for en fremtid, hvor vi tager vare på det uerstattelige. Derfor skal vi gå for det, som betyder alt.

I begyndelsen kan man tro, at forandringerne er for små til virkelig at ændre noget. Ligesom da holmen var lille og vindomsust. I begyndelsen kan man tro, at man er for få. Men så kommer der flere under tårnet. Se efter de yderste jordboere, og se langt. Og hils ranunklen, næste gang I ser den. Dens familie er langt ældre end os og holmen, vi står på. Den går over 100 millioner år tilbage. Lav stængler som potentiel og jordbær, vi kan strække os langt, vi kan plante og lade gro. Derfor skal vi gå med de unge mennesker i dag, gå langt, gå længere. Hvis alle bevæger sig, bliver fællesskaberne lange. Vi skal gå, som om det betød noget.

